

Meranie výstupu ekonomiky

ZE PI Cvičenie 8.

Úloha 1. – Priradte k nasledujúcim definíciám príslušné pojmy

1. Celkový dôchodok, ktorý získali vlastníci výrobných faktorov.
2. Najvyššia úroveň reálneho HDP dosiahnuteľná v podmienkach stabilnej cenovej hladiny.
3. Hodnota statkov vyrobených v domácej ekonomike a predaných v zahraničí.
4. HDP meraný v bežných cenách.
5. Trhová hodnota všetkých finálnych statkov vyprodukovaných národnými výrobnými faktormi za určité časové obdobie.
6. Pomer nominálneho HDP a reálneho HDP vyjadrený ako index.

Úloha 1. – pokračovanie

7. Statok vyrobený za účelom konečnej spotreby alebo investovania.
8. Meranie domáceho výstupu ekonomiky, ktoré upravuje HDP o položky netrhových aktivít a voľného času.
9. Statok použitý na výrobu nových statkov.
10. Peňažné vyjadrenie opotrebenia kapitálových statkov za určité časové obdobie.
11. Trhová hodnota všetkých finálnych statkov vyprodukovaných v ekonomike za určité časové obdobie.
12. Hodnota statkov vyrobených v zahraničí a predaných v domácej ekonomike.
13. HDP delené počtom obyvateľov.

Úloha 1. – pokračovanie

14. HDP meraný sústavou stálych cien.
15. Zvyšovanie hodnoty statku v dôsledku jednotlivých etáp výrobného procesu.
16. Ceny platné v nejakom základnom roku, ktoré sa použijú napr. na ocenenie výstupu ekonomiky.
17. Rozdiel medzi potenciálnym produktom a skutočným produktom.
18. Hodnota kapitálových statkov, ktorými sa obnovuje a rozširuje zásoba kapitálu plus zmeny v podnikových zásobách za dané časové obdobie.

Úloha 2. - doplňte

Pri výpočte HDP sa zohľadňuje ..... princíp.

2. Medziprodukty sa nezapočítavajú do HDP z dôvodu, aby .....
3. Ak od hrubej produkcie odčítame náklady na nákup medziproduktov dostaneme .....
4. Ak ku HDP pripočítame čistý príjem z výrobných faktorov krajiny v zahraničí dostaneme .....
5. Do HDP sa započítavajú len ..... investície.
6. Ak od HDP odčítame hodnotu amortizácie dostaneme .....
7. Výrobnou metódou vypočítame HDP ako súčet ..... a .....

Úloha 2. – doplňte pokračovanie

8. Pri výpočte HNP zohľadňujeme princíp .....
9. Do čistého domáceho produktu sa započítavajú len ..... investície.
10. Čistý export vyjadríme ako rozdiel hodnoty .....
a .....
11. Ak od čistého domáceho produktu odčítame nepriame dane dostaneme .....
12. Spotrebnou metódou vypočítame HDP ako súčet ..... a .....
.....
13. Dôchodkovou metódou vieme vyjadriť národný dôchodok ako súčet položiek :
.....
.....
.....

Úloha 2. – doplňte pokračovanie

Nominálny HDP vyjadrujeme v ..... cenách.

15. Dôchodkovou metódou vypočítame čistý domáci produkt ako súčet ..... a .....
16. Súhrnný cenový index vyjadrujúci cenovú hladinu na základe všetkých statkov vyrobených v ekonomike sa nazýva .....
17. Reálny HDP vyjadrujeme pomocou ..... cien.
18. Dôchodkovou metódou vypočítame HDP ako súčet čistého domáceho produktu a .....
19. Najvyššiu úroveň reálneho HDP vyjadrujúcu produkčné možnosti ekonomiky nazývame .....
20. Ukazovateľ korigujúci HDP o ďalšie položky, ktoré ovplyvňujú ekonomický blahobyť sa nazýva .....

Úloha 3.

Z tabuľky vyberte správne údaje a vypočítajte výdavkovou (spotrebnou) metódou:

- a) HDP
- b) ČDP
- c) Národný dôchodok

Úloha 4.

Z tabuľky vyberte správne údaje a vypočítajte výrobnou metódou:

- a) HDP
- b) ČDP
- c) Národný dôchodok

Položka	(mil.€)	Položka	(mil. €)
Konečná spotreba domácností	10 580	Vývoz výrobkov a služieb	18 660
Amortizácia	410	Dovoz výrobkov a služieb	16 720
Hrubé mzdy	6 763	Výdavky vlády na statky a služby	3 330
Súkromné hrubé domáce investície firiem	3 268	Hrubá pridaná hodnota	17 094
Nepriame dane	1 630	Čisté dane z produkcie	1 300
Renty	410	Transferové platby	579

Úloha 5.

Z tabuľky vyberte správne údaje a vypočítajte dôchodkovou metódou:

- a) Národný dôchodok
- b) Čistý domáci produkt
- c) Hrubý domáci produkt

Položka	(mil. €)	Položka	(mil. €)
Hrubý zisk firiem	10 580	Vývoz výrobkov a služieb	18 660
Amortizácia	410	Dovoz výrobkov a služieb	16 720
Hrubé mzdy	8 754	Výdavky vlády na statky a služby	3 330
Súkromné hrubé domáce investície firiem	3 268	Čisté úroky	694
Nepriame dane	1 630	Čisté dane z produkcie	1 300
Renty	410	Transferové platby	579
Príjmy živnostníkov nezapísaných v obchodnom registri	1 256		

Úloha 6.

Na základe údajov v tabuľke vypočítajte podľa metodiky Štatistického úradu SR hodnotu HDP

- a) Výrobnou metódou
- b) Výdavkovou metódou

	Položka	mil. Eur
1	Konečná spotreba spolu	?
2	Konečná spotreba domácností	18 338
3	Konečná spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam	321
4	Konečná spotreba verejnej správy	5 700
5	Tvorba hrubého kapitálu	?
6	Tvorba hrubého fixného kapitálu	6 982
7	Zmena stavu zásob a cennosti	- 340
8	Vývoz výrobkov a služieb	24 359
9	Dovoz výrobkov a služieb	23 766
10	Produkcيا	70 721
11	Medzispotreba	42 322
12	Hrubá pridaná hodnota	28 398

Úloha 7.

Uvažujme hypotetickú ekonomiku, ktorá produkuje iba pizzu a kofolu. V tabuľke sú uvedené hodnoty produkcie v rokoch 2011, 2016 a 2017. Vypočítajte za jednotlivé roky

- a) nominálny HDP
- b) reálny HDP
- c) deflátor HDP

(za základné obdobie budeme považovať rok 2011)

Rok	Pizza		Kofola	
	Cena (€/ks)	Množstvo (ks)	Cena (€/ks)	Množstvo (ks)
2011	4,5	200	1	150
2016	6	150	0,75	100
2017	5	100	0,5	110

Úloha 8.

Určite, či sú nasledujúce transakcie súčasťou HDP. Ak áno, do ktorej z položiek by ste ich zaradili?

- a) Štát postaví nových 10 km diaľnic.
- b) Rodičia kúpia deťom nové bicykle.
- c) Rodičom sú vyplácané prídavky na deti.
- d) Podnik nakúpi cenné papiere.
- e) Podnik vyradil opotrebený obrábací stroj a nahradil ho novým.
- f) Kia pristavila ďalšiu výrobnú halu.
- g) Platy učiteľom sa zvýšili o 6%.
- h) Vyplácanie invalidných dôchodkov chorým občanom.

Úloha 9. Sú nasledujúce tvrdenia správne? ÁNO/NIE

- a) Hrubý domáci produkt vypočítame ako súčet všetkých finálnych statkov (v naturálnych jednotkách) vyprodukovaných v ekonomike za určité časové obdobie.
- b) Do HDP sa započítavajú aj transferové platby.
- c) Použitie pridanej hodnoty pri výpočte HDP znamená, že sa do HDP započíta len taká hodnota, ktorá bola pridaná k hodnote produktu v každej výrobnjej etape.
- d) Rozdiel medzi HDP a HNP spočíva v tom, že do HNP sa započítava aj trhovú hodnotu finálnych statkov vyprodukovaných cudzími národnými faktormi na území daného štátu.
- e) Použitím pridanej hodnoty pri výpočte HDP sa zabráni viacnásobnému započítaniu medziproduktov.

Úloha 9. pokračovanie

- f) Výdavky domácnosti na nákup osobného automobilu sa započítajú do HDP.
- g) Ak budeme počítať HDP v trhových cenách aktuálneho roka, hovoríme o reálnom HDP.
- h) Ukazovateľ čistý ekonomický blahobyť zahŕňa aj produkciu tieňovej ekonomiky.
- i) Deflátor HDP patrí medzi cenové indexy.
- j) Zmeny v reálnom HDP medzi dvomi obdobiami nám ukazujú, ako sa zvyšuje alebo znižuje výkonnosť ekonomiky.

Zdroje:

STANÍKOVÁ, Z.: Ekónómia - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

STANÍKOVÁ, Z.: Úvod do ekonómie, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., HOLKOVÁ, B., KOZUBÍKOVÁ, Z., STANÍKOVÁ, Z., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie pre informatikov, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekónómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Macroeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Makroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004